

Metsäluontoteemaryhmän 6. kokous: Ennallistamissuunnitelman SOVA

Mats Godenhielm
Suomen ympäristökeskus (Syke)
21.05.2025

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Arvioitavat vaikutukset

Vaikutusarvioinnissa tarkastellaan viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (SOVA) annetun lain mukaisia vaikutuksia. Laissa ympäristövaikutuksella tarkoitetaan suunnitelman tai ohjelman välitöntä ja välillistä vaikutusta Suomessa ja sen alueen ulkopuolella:

- a) ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen;
- b) maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen;
- c) yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön;
- d) luonnonvarojen hyödyntämiseen;
- e) a–d alakohdassa mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Arvioituja vaikutuksia verrataan nykytilaan ja kehitykseen ilman kansallisen ennallistamissuunnitelman toimia.

SOVAn tarkoituksenmukainen toteutus

Parhaimmillaan SOVA on työkalu, jolla edistetään laadukasta suunnittelutyötä

Tavoitteena toteuttaa ennallistamissuunnitelman SOVA mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti:

- Integroitu suunnittelu ja arviointi
  - SOVA mukana jo suunnitelman laatimistyössä
  - Tiedonkeruu vaikutuksista voidaan aloittaa jo hyvissä ajoin
  - Tuottaa tietoa myös suunnittelun tueksi
- Arvioinnin läpinäkyvyys
  - Vaikutusten ja niiden merkittävyyden järjestelmällinen ja yhdenmukainen arviointi
- Sidosryhmien osallistuminen
  - Oikea-aikaisuus osallistumisen vaikuttavuuden lisäämiseksi
- Arvioinnin laaja-alaisuus
  - Mukana myös yhteiskunnallisia vaikutuksia

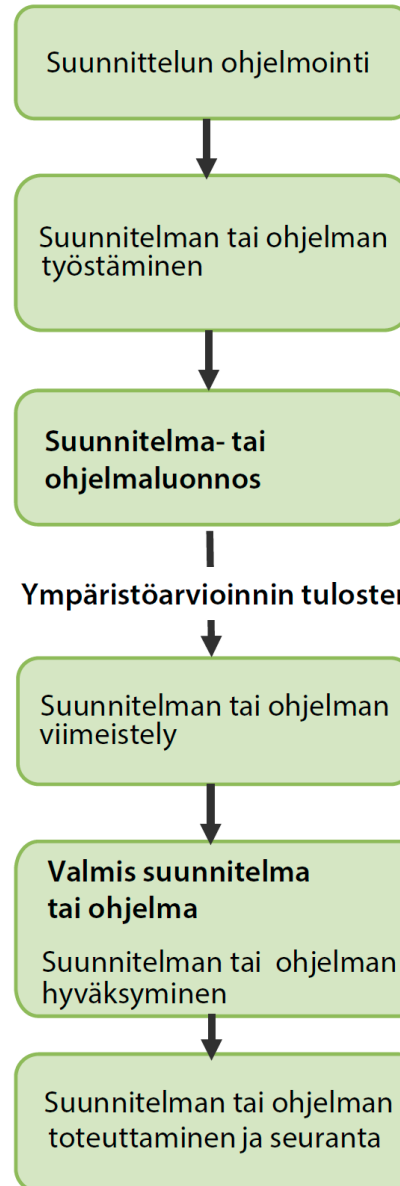
SOVA-prosessi

Tietyt lakisääteiset vaiheet mm. kuulemiselle ja tiedottamiselle prosessin eri vaiheissa

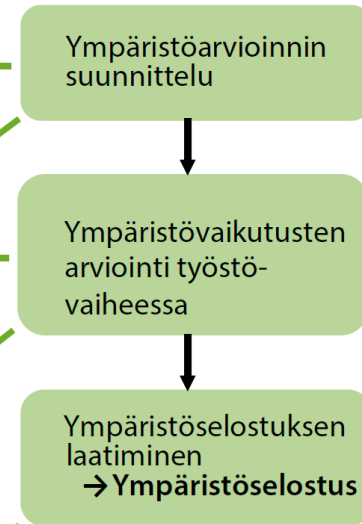
Lopputuotteena ympäristöselostus, jossa kuvattu mm.

- Ympäristön nykytila, ominaispiirteet ja sen kehitys
- Suunnitelman vaikutukset ja arvio niiden merkittävyydestä
- Toimenpiteet haitallisten vaikutusten lieventämiseen

Suunnitteluprosessi

SOVA-prosessi

Ympäristöarvioinnin tulosten huomioon ottaminen ja suunnitelman tai ohjelman hyväksyminen

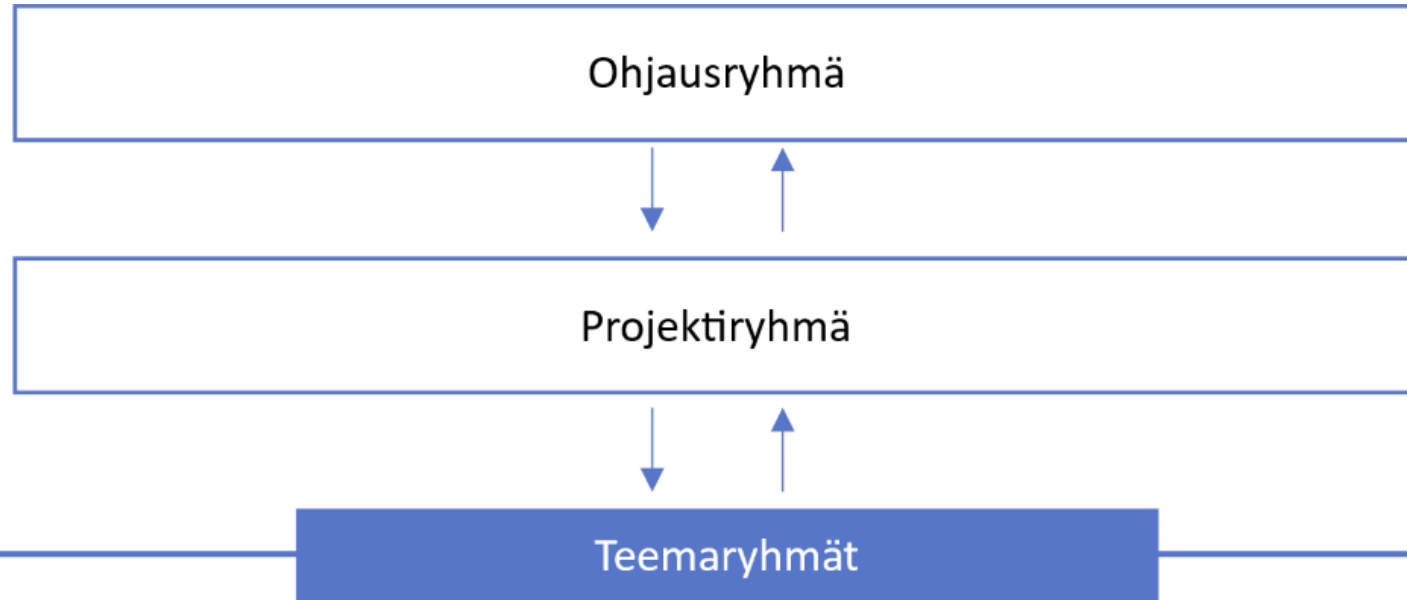
Tiedottaminen ja kuuleminen

Tiedottaminen ja kuuleminen

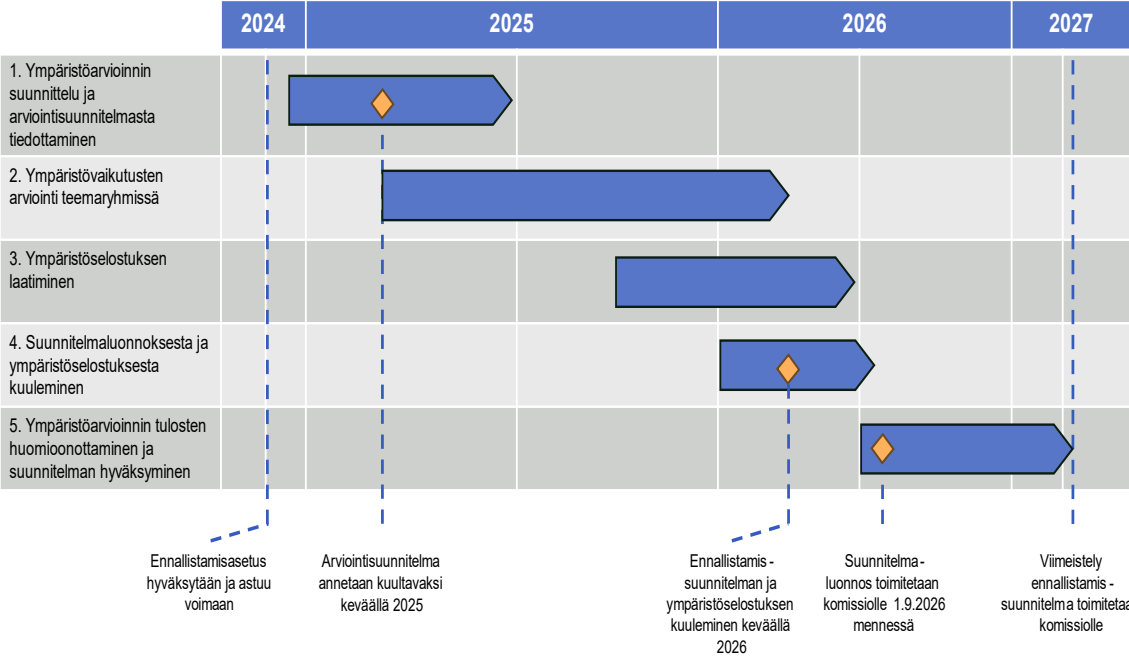
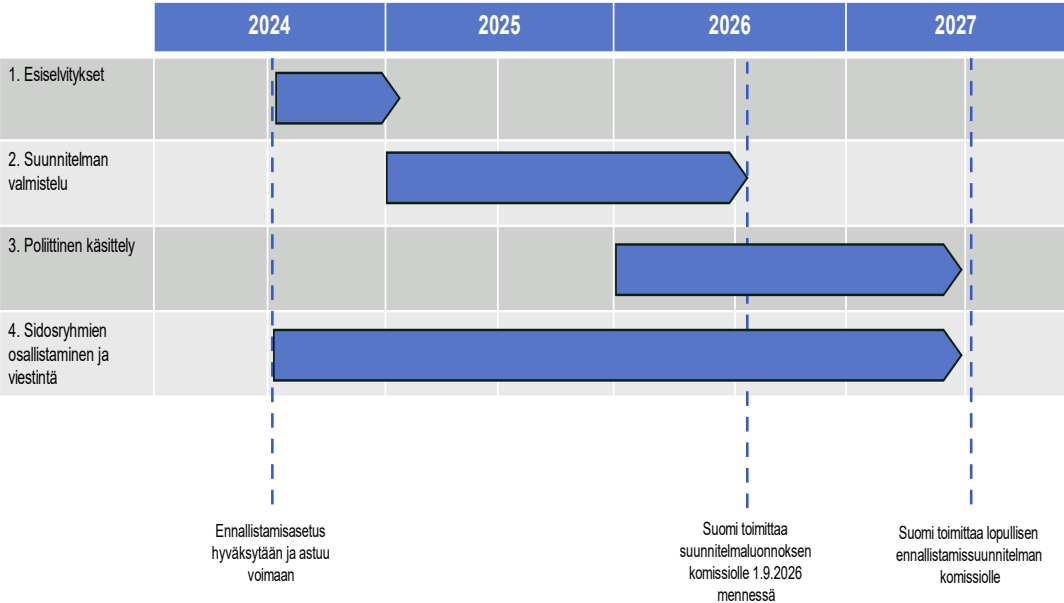
Kuuleminen

Tiedottaminen ja nähtävilläolo

Ennallistamissuunnitelman valmistelussa hyödynnetty organisaatorakenne

Kansallisen ennallistamissuunnitelman ja sen ympäristösuunnitelman vaiheistus ja aikataulu

Järjestelmällinen arviointikehikko /toimenpidekortti

- SOVA-prosessin ympäristövaikutusten arvioinnin työstövaiheen osana kehitetään toimenpidekortti toimenpiteiden vaikutusten tunnistamiseen ja arviointiin
  - Toimenpidekorttia sovelletaan osana toimenpiteitä pohtivien teemaryhmien työtä
  - Se toimii syötteenä SOVA-ryhmän tekemälle ympäristövaikutusten arvioinnille
- Toimenpidekortin soveltamisen tavoitteina
  - Kerätä tietoa toimenpiteiden vaikutuksista teemaryhmiltä
  - Tunnistaa mahdolliset (positiiviset tai negatiiviset) vaikutukset jo toimenpiteitä pohdittaessa
  - Tunnistaa toimenpiteiden mahdolliset haitalliset vaikutukset etukäteen ja ennaltaehkäistä niitä jo suunnittelun aikana.
  - Kerätä tietoa mahdollisista huolista, joita liittyy toimenpiteiden toteuttamiseen

Toimenpiteiden laatimisella ja vaikutusten arvioinnilla on merkittävät synergiat

- Kansallinen ennallistamissuunnitelma edellyttää SOVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia.
- Kansallinen ennallistamissuunnitelma edellyttää asetuksen tavoitteisiin ja velvoitteisiin vastaavien toimenpiteiden yksilöimistä.
- Toimenpiteiden yksilöiminen edellyttää keskustelua toimenpiteiden vaikutuksista teemaryhmissä.
- Ennallistamissuunnitelman vaikutukset määrittyvät suunnitelmaan valittavien toimenpiteiden kautta.

Toimenpidekortti toimii alustana toimenpiteiden muotoilulle

- Ympäristöministeriö ja Syke ovat laatineet toimenpidekorttipohjan, johon voidaan koota:
  - Suunnitelmalomakkeen (formaatin) C-osan edellyttämät tiedot ja kuvailu jokaisesta toimenpiteestä
  - Arviot toimenpiteiden vaikutuksista
    - SOVAN mukaiset arviot ympäristövaikutuksista

10

Ennallistamissuunnitelman SOVA: Ehdotettujen Toimenpiteiden vaikutusten alustava tunnistaminen ja arviointi

Osa 1. Taustatiedot

Toimenpide		
1. Toimenpiteen nimi:		
2. Toimenpiteen kuvaus:		
3. Mitä teemaryhmiä toimenpide koskee?	☐ 1. Maa- ja sisävesiluontotyypit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet ☐ 2. Meriluonnon tilan parantaminen ☐ 3. Kaupunkiympäristöt ☐ 4. Maatalousympäristöt ja pölyttäjäkannat ☐ 5. Metsäluonto	
4. Mihin ekosysteemeihin toimenpide kohdentuu (pääasiallinen/muu)?	Mihin ekosysteemiin toimenpide pääasiallisesti kohdentuu (valitse yksi)? ☐ 1. Kosteikkojen ekosysteemit (rannikko ja sisämaa) ☐ 2. Niittyjen ekosysteemit ☐ 3. Jokien, järvien sekä tulva- ja ranta-alueiden ekosysteemit ☐ 4. Metsäekosysteemit ☐ 5. Nummien ja pensaikkojen ekosysteemit ☐ 6. Kallioiden ja dyynien sekä harvan kasvipeitteen ekosysteemit ☐ 7. Maatalouden ekosysteemit ☐ 8. Kaupunkien ekosysteemit ☐ 9. Meriekosysteemit ☐ 10. Muut ekosysteemit	Mihin muihin ekosysteemeihin toimenpide kohdentuu (voit valita useita)? ☐ 1. Kosteikkojen ekosysteemit (rannikko ja sisämaa) ☐ 2. Niittyjen ekosysteemit ☐ 3. Jokien, järvien sekä tulva- ja ranta-alueiden ekosysteemit ☐ 4. Metsäekosysteemit ☐ 5. Nummien ja pensaikkojen ekosysteemit ☐ 6. Kallioiden ja dyynien sekä harvan kasvipeitteen ekosysteemit ☐ 7. Maatalouden ekosysteemit ☐ 8. Kaupunkien ekosysteemit ☐ 9. Meriekosysteemit ☐ 10. Muut ekosysteemit
5. Mille alueelle toimenpide kohdistuu? (NUTS1, NUTS2, ...)	Määrittele taso (kohdista 1–4 valitse ainoastaan yksi): ☐ 1. Kansallinen ☐ 2. NUTS1 (Manner-Suomi/Ahvenanmaa). Kumpaa aluetta koskee: ☐ 3. NUTS2 (suuralueet). Luettele suuralueet: ☐ 4. NUTS3 (maakunnat). Luettele maakunnat:	

Kiitokset

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute